СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Каршель, Па. Четвергъ 3-го Вересня 1896. | Число 36.

Календарь.

Вересень.		
3	Ч.	Агатоника. Северіяна
4	П.	Луна. Ирипея
5	С.	Евтиха. Іоана Богосл.
6	Н.	15. по СОШ. Вартоломея
7	П.	Адріяна. Наталіи
8	В.	Пимена преп.
9	С.	Мойсея преп., Августина

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Если хто зъ читателѣвъ нашихъ не дôстане въ свôй часъ „Свободы", най заразъ напише до насъ, а мы вже вышукаемо, котра почта винна, чи у насъ, чи тамъ, де читатель „Свободу" вôдбирае. Просимо также подавати намъ точнй и частй вѣсти про житє нашихъ Русиновъ, але тôлько частy правду. Вкôнци просимо о надсыланє предплаты.

Звертаемо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Выдѣлъ „Союза" подае до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза", що „Декляраціяˮ, котру мае выповнити кождый новоступаючій членъ, и „Грамота членьска" — посвѣдченє приналежности его до „Союза" вже суть готовй. Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза". Зазначуемъ, що вôдъ теперь прійме ся до „Р. Н. С." лишь той, хто выповнить тоту „Декляраціюˮ и зашле ю секретареви „Союза". Тй, що хотять вступити до „Союза", най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
предсѣдатель.

М. Стефановичь
секретарь.

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза".

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ", прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „деклярацій", высланй головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты", котрй мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С." на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспособности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрй мають бути выписанй въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На особнôмъ вôдъ „деклярацій" папери прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С".

1) Имя и прозвище его.
2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).
3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).
4) При якôй роботѣ занятый.
5) Кôлько лѣтъ мае.
6) Самотный чи жонатый.
7) Кому записуе посмертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза". По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза" padôшле кождому членови „грамоту" повыспу. Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза" свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдрукованй статуты „Союза": Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза:" **Rev. N. Stefanowicz,** 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

ОБВѢЩЕНЄ
для австрійскихъ ополченцѣвъ.

1) На пôдставѣ уставы зъ дня 10. мая 1894 ляндштурмісты (загальне ополчене), замешкалй въ Пітсбургу, або въ его найближшôй околици, мають въ мѣсяци Падолистѣ 1896 зголосити ся особисто зъ своимъ ляндштурмовымъ пашпортомъ взглядно инишими документами свѣдчачими идентичность его особы въ урядѣ ц. и к. конзуляту (Pittsburg, cor 5 Ave. and Jummonville Str.) въ годинахъ урядовыхъ.

2) Ополченцѣ, мешкаючи въ дальшихъ частяхъ Pensylvani-и, Ohio и West Virginia мають въ тôмъ часѣ зголосити ся письменно въ тôмъ самôмъ конзулятѣ залучаючи высше згаданй документа. Тй, що не посѣдають такихъ документôвъ вôйсковыхъ, мають въ письменнôмъ зголошеню подати свое имя, назвиско, рôкъ уродженя, станъ, занятє, громаду, повѣтъ и край, зъ вôдки походять, теперѣшне мѣсце побуту, нумеръ дому и назву улиць, также подати въ якôмъ вôйску и въ якôй ранзѣ служили въ ц. и к. арміи, въ кôнци, если уважають ся за неспособныхъ до службы въ ополченю — на якôй пôдставѣ то тверджене узасадняють.

3) Вôдъ зголошеня ся суть увôльненй лишь тй ополченцѣ, котрыхъ неспособность до службы въ ляндштурмѣ есть посвѣдчена въ ихъ документахъ вôйсковыхъ.

4) Зголошене таке ополченцѣвъ есть обовязкове, а занедбуючй то пôдпадають карѣ грошевôй вôдъ 2 до 100 гул. а. в.

Пітсбургъ 18 августа 1896.

ц. и к. австрійско-угорскій конзулятъ.

ЗОЛОТО И СРѢБЛО.

(Конецъ.)

Въ нинѣшныхъ вôдносинахъ цѣна кождого товару нормуе ся вартостію его за границею — для-того всѣ продукты на мѣсци мусять подорожѣти въ вôдношеню до низшои вартости срѣбла, або въ тôмъ прикладѣ о 90 процентъ.

Въ дальшôмъ тягу, зъ такого положеня рѣчей выплывае, що зъ курсованя грошей, — если они въ данôй хвили мають меншу вартôсть вôдъ свои означенои вартости, користають въ першôмъ разѣ довжники, если можуть правно сплатити свои довги тою, або другою монетою; вôдтакъ продуценты и тй, що займають ся высыланемъ товарôвъ — вôдтакъ рôльники (фармеры) и тй, що провадять гандель зъ заграницею.

Довги приватнй и публичнй Сполуч. Державъ выносять нынѣ 30 біліоновъ долярôвъ — одже видно — о скôлько користнымъ булобы вôльне бите срѣбла для довжникôвъ, о тôлько некористнымъ для вѣрителѣвъ, котрыхъ репрезентують капіталісты краевй и заграничнй.

Пошкодованй до певнои степени були-бы консументы, або въ тôмъ краю робôтники, котрй становлять 70 процентъ людности. Однакъ страты робôтникôвъ значно лагодять ся слѣдуючими обставинами.

1) Нинѣшне вôдношене некористне срѣбла до золота якъ 30 до 1, въ значнôй части тымъ спонукане, що грôшь срѣбный зôставъ выключеный — вôнъ не мае правного обѣгу, — а въ случаю наданя ему тои вартости, вартôсть дѣйсна срѣбла могла-бы ся правдоподôбно взнести до жаданого вôдношеня 16 до 1 — а въ каждôмъ разѣ рôжницю злагодило-бы значно.

2) Помôчь оказана фармерамъ, дрôбнымъ властителямъ и промысловцямъ, ожирила-бы на стôлько промыслъ краевый, що моглобъ се стати причиною сильнѣйшого попыту працѣ — а въ кôнци

3) Бôльша дорожня продуктôвъ змусѣла-бы робôтника до енергічнѣйшого жаданя высшои платнѣ.

Всѣ тй повысшй три причины зрôвноважилибы правдоподôбно страты, котрй поносять робôтники, яко консументы.

Зôбрати все те повысше сказане буде:

1) Запроваджене вôльного битя срѣбла есть пожаданымъ: для фармерôвъ, експортерôвъ, дрôбныхъ властителѣвъ и промысловцѣвъ.

2) Задержане валюты поединчои, золотои есть конечностію для вѣрителѣвъ, одже для капиталістôвъ.

3) А одно и друге есть досыть байдужне для робôтника.

Вкôнци еще мусимо запримѣтити, що такъ загально повтарянй політикерами, приятелями вôльного битя срѣбла, неначебъ бôльша скôлькôсть курсуючои въ краю монеты, пôдносила добробыть краю — есть простою выдумкою, обчисленою на вербоване для себе голосôвъ.

Тôлько продукція становить дѣйсне богацтво краю — а добробыть, вôдповѣдный подѣлъ богацтвъ.

Пытаня на котрй кождый мусить вôдповѣсти -- если хоче дôстати американскй папери.

1) П. Въ якôмъ краю живемо?

Вôдповѣдь. Въ Сполученыхъ Штатахъ.

2) П. Яку форму ряду мають Спол. Штаты?

В. Сполуч. Штаты суть республикою.

3) П. Що то есть республика?

В. Республика есть такій край, котрымъ рядять люде выбранй цѣлымъ народомъ.

4) П. Що то суть королевства, або цѣсарства?

В. Суть то державы, котрыми рядить король, або цѣсарь и урядники ними именованй, а народъ не може выбрати собѣ урядникôвъ.

5) П. Що то есть конституція?

В, Суть то найголовнѣйшй и пôдставнй уставы и права, пôсля котрыхъ управляе собою вольный край.

6) П. Зъ кôлькохъ выдѣлôвъ складае ся нашъ рядъ?

В. Зъ трехъ: зъ праводавчого, выконавчого и судôвничого.

7) П. Кому повѣрена есть власть выконавча въ Спол. Штатахъ?

В. Президентови.

8) П. Хто есть теперь президентомъ Спол. Штатôвъ?

В. Grover Cleveland.

9) П. Зъ чого складае ся часть праводавча ряду?

В. Зъ сенату и зъ палаты репрезентантôвъ (послôвъ).

10) П. Хто выбирае сенаторôвъ?

В. Легіслятуры (праводавчй палаты) кождого Штату на протягъ шести лѣтъ.

11) П. Кôлько сенаторôвъ выбирае кождый Штатъ?

В. Двохъ.

12) П. Кôлько есть всѣхъ сенаторôвъ въ Сполученыхъ Штатахъ?

В. Есть ихъ 90.

13) П. Въ якій спосôбъ выбирають послôвъ и членôвъ конґресу?

В. Они суть выбранй впростъ черезъ народъ и то по одному зъ кождого конґресового дистрикту — на протягъ двохъ лѣтъ.

13) П. Хто именуе высшихъ судіѣвъ?

В. Президентъ, за вѣдомостію и призволомъ сенату.

14) П. Якъ довго тревае урядъ такихъ судіѣвъ?

В. До кôнця житя, если добре сповняють свои обовязки.

15) Кôлько есть Штатôвъ, або осôбныхъ краѣвъ въ Спол. Державахъ?

В. Есть ихъ 45.

16) Въ якôмъ Штатѣ мы мешкаемо?

В. Въ Пенсильвеніи.

17) Хто есть теперь губернаторомъ Пенсильвеніи?

В. Daniel H. Hastings

18) П. Въ якôмъ (county) повѣтѣ мешкаете?

19) П. Въ якôмъ мѣстѣ, або селѣ мешкаете?

20) П. Якй суть обовязки горожанина Спол. Штатôвъ?

В. Горожанинъ Спол. Штатôвъ повиненъ заховувати и стерегчи права того краю, а черезъ розумне и честне голосоване старати ся, щобъ добрй права були ухвалюванй, помагати въ удержаню публичного спокою, а въ

(Продовжене на другôй сторонѣ.)

5

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.
ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше).

IV.

Дворъ, въ котрый заѣхавъ Василь Андреичь, бувъ одинъ зъ найбôльшихъ у селѣ. Сѣмя держала пять надѣлôвъ и пріймала ще землю на сторонѣ. Коней у дворѣ було шѣсть, три коровы, двѣ телицѣ, штукъ двайцять овець. Всѣхъ семейныхъ у дворѣ було двайцять и двѣ души, чотыри сыны жонатй, шестеро унукôвъ, зъ котрыхъ оденъ Петро бувъ жонатый, два правнуки, троє сиротъ и чотыри невѣстки зъ дѣтьми. То бувъ одинъ зъ рѣдкихъ домôвъ, що остали ще недѣленй; але вже и въ нему давно йшла глуха внутрѣшня, якъ завсѣгды, въ почпнѣ мѣжь бабами, робота роздору, котра неминуче повинна була скоро привести до роздѣлу. Двохъ сынôвъ жило въ Москвѣ у водовозахъ, одинъ бувъ у вôйску. Дома теперь були старый, старуха, сынъ-господарь и сынъ, що приѣхавъ зъ Москвы на праздникъ, бабы и дѣти; крôмъ домашнихъ, бувъ ще гôсть, сусѣдъ-староста.*)

Надъ столомъ въ комнатѣ висѣла зъ верхною покрышкою лямпа, що ярко освѣчувала пôдъ собою чайну посудину, пляшку зъ горѣвкою, закуску и цогольнянй стѣны въ червонôмъ углѣ, понавѣшуванй образами и по обохъ бокахъ ихъ картинами. На першôмъ мѣсци сидѣвъ за столомъ въ однôмъ чорнôмъ пôвкожушку Василь Андреичь; обсысавъ свои замерзлй вусы та оглядавъ кругомъ людей и комнату своими выпуклыми, яструбиными очима. Крôмъ Василя Андреича за столомъ сидѣвъ бѣлобородый, лысый старокъ-господарь въ бѣлôй, дома тканôй сорочцѣ; рядомъ зъ нимъ въ тонкôй ситцевôй сорочцѣ, зô здоровезною спиною сынъ, що приѣхавъ зъ Москвы на праздникъ, и ще другій сынъ, широкоплечій старый братъ, що господаривъ въ домѣ, и худощавый рыжій мужикъ-староста.

Мужики, выпивши и закусивши, тôлько-що збирали ся пити чай, и самоваръ вже гудѣвъ, стоячи на полици коло печи. На постели и на печи виднѣлись дѣти. На стôльчику при колысцѣ сидѣла баба. Старушка-господыня, зъ покритыми у всѣхъ напрямахъ дрôбными морщиками, що морщили навѣть еи губы, лице, суятилась коло Василя Андреича.

Въ ту хвилю, коли Микита входивъ въ комнату, вона, наливши въ чарку зъ грубого скла горѣвки, пôднесла еи Василеви Андреичу.

— Не погорди, Василю Андреевчу, не годить ся, поздоровити треба — сказавъ старикъ.

Видъ и занахъ горѣвки, особливо теперь, коли вôнъ перемерзъ и зголоднѣвъ, дуже смутили Микиту. Вôнъ нахмуривъ ся и, стрѣпнувши шапку и кафтанъ зô снѣгу, ставъ проти образôвъ и, мовъ бы нѣкого не бачивъ, три разы перехрестивъ ся и поклонивъ ся образамъ, потôмъ, обернувшись до хозяина-старика, поклонивъ ся сперцу ему, потôмъ всѣмъ, що були за столомъ: потôмъ бабамъ, що стояли коло печи, и проговорючи: „зъ праздникомъ!" — почавъ роздягатись, не глядячи на стôлъ.

— Ну, та й покрывсь ты, дядьку, инеемъ — сказавъ старшій братъ, дивлячись на запушене снѣгомъ лице, очи и бороду Микиты. Микита знявъ кафтанъ, ще стрѣпавъ его, повѣсивъ коло печи и пôдойшовъ до стола. Ему также поставили горѣвки. Була минута томлячои боротьбы, вôнъ мало-що не взявъ чарки и не перехпливъ у ротъ запашный ясный плинъ; але поглянувъ на Василя Андреича, згадавъ зарѣкъ, згадавъ пропитй чоботы, згадавъ бондаря, згадавъ малого, котрому обѣцявъ на веснѣ купити коня, зôтхнувъ и вôдказавъ ся.

— Не пю. Спаси-бôгъ красненько, — сказавъ вôнъ нахмурившись и присѣвъ коло другого вôкна на лавцѣ.

— Чого-жь такъ? - - озвавъ ся старшій братъ.

— Не пю, та й не пю, — сказавъ Микита не пôднимаючи очей, дивлячись косо на свои вусы и бороду и огрѣваючи на нихъ намерзлй соплѣ.

— Ему не годить ся, — промовивъ Василь Андреичь, закусуючи бубликомъ выпиту чарку.

— Ну, такъ чайку — сказала добряча старушка. — Заразъ чай, промерзъ, сердечный. Що вы, бабы, зъ самоваремъ капарите?

— Готовый — отвѣтила молодиця и обтерши занавѣскою кипучій прикритый самоваръ, зъ трудомъ донесла его, пôдняла и стукнула на стôлъ.

Мѣжь тымъ Василь Андреичь оповѣдавъ, якъ вони збили ся, якъ два разы вертались въ то саме село, якъ блудили, якъ стрѣтили пяныхъ. Господарѣ дивились, поясняли, де и чому вони збили ся, и хто були пянй, котрыхъ вони стрѣтили, и учили, якъ треба ѣхати.

— Ту до Молчанôвки мала дитина доѣде, тôлько потрапити на скрутѣ зъ горбка корчь ту видати. А вы не доѣхали — мовивъ староста.

— А то ночували бы. Бабы постелять -- вговорювала старушка.

— Ранѣсенько поѣхали бы, любѣсько — потверджавъ старикъ.

Не можна, брате. Орудки! — сказавъ Василь Андреичь — годину пропустишь — рокомъ не наложишь — додавъ вôнъ, згадуючи про лѣсъ и про купцѣвъ, котрй могли перебити у него отсе купно. — Мабуть доѣдемо? — звернувъ ся вôнъ до Микиты.

Микита довго не отвѣчавъ, все мовъ то зажуреный таянемъ бороды и вусôвъ.

— Щобы знову не збитись — сказавъ вôнъ мрачно. Микита бувъ мрачный тому, що ему страстно хотѣлось горѣвки, и одно, що могло погасити его жажду, бувъ чай, а чаю ще ему не ставляли.

— Та, бачь, тôлько бы до скруту доѣхати, а тамъ вже не зôбємось, лѣсомъ до самого мѣсця — промовивъ Василь Андреичь.

— Рѣчь ваша, Василю Андреичу; ѣхати, такъ ѣхати — сказавъ Микита, беручи подавану ему чарку чаю.

— Напемось чайку, та й маршь.

Микита нѣчого не сказавъ, лишь похитавъ головою и, осторожно вылившй чай на тарѣлочку ставъ грѣти о пару свои застуденѣлй руки. Потôмъ вôдкусивши малесенькій кусничокъ цукру, вôнъ поклонивъ ся господарямъ и промовивъ:

— Будьте здоровй — и потягнувъ въ себе огрѣваючій плинъ.

*) Староста-старшина, прим. сѣльскій староста — вôйтъ: церковный староста и т. д.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.
The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.
Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months 6.00

All comunications should be addressed to:
„Svoboda"
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и гроше просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
PRINTING OFFICE
P. O. Box 59. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касiера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретаря пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

(Продовжене зô стороны первои)

разѣ потребы помагати урядникамъ, если они помочи жадають и потребують.

21) П. Якй суть обовязки голосуючого?

В. Выборець повиненъ выбирати на уряды тôлько честныхъ и способныхъ людей, а перекупство и всякй деморалiзуючй средства повиненъ все ганити, поборювати и цуратись ними.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Допись зъ Олифанту.

СМЕРТЬ НА ДОРОЗѢ.

Велике нещасте постигло нашого брата Ивана Ковальчика зъ Угорскои Руси, а теперь пробуваючого въ Скрентонъ, Па.

Въ недѣлю пополудни дня 23-го августа выбравъ ся Ковальчикъ до Олифанту зъ женою свою Марiею, сусѣдомъ Юрiемъ Гакуличь и зъ молодою дѣвчинкою, около 18 лѣтъ, котра приѣхала въ гостѣ до Ковальчика — кажучи до нихъ: днесь красный день поѣдемо возомъ до Олифанту, а таки будемо въ церкви на вечѣрни и забавимо ся у нашихъ людей. — Слово стало ся дѣломъ и они всѣ щасливо приѣхали до Олифанту — але нещасливо повернули. Около пятои годины выѣхали зъ Олифанту до дому и недалеко Скрентонъ попала ихъ стриткара, котрои настрашивъ ся кôнь и скочивъ на шины. Трамвай бувъ въ бѣгу такъ, що кондукторъ не мôгъ спинити вôдъ разу и зъ цѣлою силою въѣхавъ на вôзъ и вывернувъ его. Ту ставъ ся страшный образъ. Жена Ковальчика упала на шины и колесо трамваю вôдтяло ей ногу и страшно скалѣчило; забрали ей заразъ до спиталю, але доктори немали вже надѣи удержати ей при житю. Заразъ покликали руского священника О. Н. Ханата, котрый удѣливъ св. Тайнъ и за кôлька годинъ закôнчила жите. Молода дѣвчина, котра коло неи сидѣла на возѣ, Марiя Сынко, була кинена якихъ 20 стôпъ далеко. Зломало ей кôлька реберъ въ лѣвôмъ боцѣ и такожъ страшно покалѣчило. Доктори старають ся удержати ей при житю. Мужчины, котрй разомъ сидѣли на передѣ такожъ мôцно покалѣченй, але не небеспечно. Кондукторôвъ заразъ арештовано; справа мае бути сего тыжня — але що зъ того, коли житя забитой нѣхто не верне.

Вѣчная память!

Олифаньскiй.

Допись зъ Mahanoy City.

Честна Редакцiо!

Мы такъ близенько себе, а мало що про себе знаемо. Правда бувъ тамъ въ вашôмъ мѣстѣ оденъ педлярь вôдъ насъ, котрый говоривъ, що его якйсь Женчаки выслали, щобъ вôнъ закладавъ у васъ братство для „Соединенiя", але то не правда — его зъ вôдси нѣхто не высылавъ, то тôлько вôнъ самъ собѣ хтѣвъ таку славу зробити. У насъ нема апостолôвъ вандрôвныхъ, мы пильнуемо самй себе и боронимо ся передъ непокликаными аґiтаторами, якй двѣ недѣли тому були заѣхали до насъ, щобъ народъ бунтовати. До насъ двѣ недѣли тому, дня 23. августа бувъ заѣхавъ таки самъ голова вандрôвныхъ апостолôвъ, таки самъ протоерей Ал. Товтъ зъ Wilkes-Barre, Pa., зъ крестомъ на грудьохъ. Ходила чутка, що сей протоерей вôдправить Сл. Божу въ гали для кôлькохъ збаламученыхъ людей. Тымчасомъ Хвалы Божои не було, тôлько маленька геца. Люде, а есть ихъ кôлькохъ, що належать до царославного Братства зôстали ся були на мiтинґъ, выслухали довгои промовы О. Ал. Товта, зъ котрои анѣ слова не зрозумѣли тай при кôнци довѣдали ся, що они мусять на щось присягати и чогось вôдрѣкати ся. Колижь оденъ честный братъ пояснивъ всѣмъ, що О. Ал. Товтъ есть россiйскимъ аґентомъ, що хоче лишь людей збаламутити, кинули ся всѣ до стола, де лежали поскладанй грошѣ и въ одной хвили розôбрали центы, котрй поскладали, а вôдважного Апостола були-бы выкинули, але звычайно народъ христiянскiй пошанувавъ крестъ, що висѣвъ на грудьохъ. Такъ скôнчила ся та маленька комедiя, тай здае ся вже бôльше и не повторить ся. Най знае Епископъ зъ Санъ-Франциско, що насъ аґенты не обдурять. У насъ слава Богу порядокъ и ладъ въ парохiи; маемо своего священника, свою прекрасну церковь, а вѣры нашои нѣхто намъ не выдре зъ серця и душѣ, бо она наша. Лѣпше най вышлють мiссiонерôвъ помѣжь индiянôвъ, котрй жиють въ поганствѣ, най зроблять порядокъ въ своей власнôй хижи, а намъ най дадуть спокôй. Мы робучiй народъ не нато працюемо тяжко въ Америцѣ, щобъ сварити ся за вѣру, але щобъ кождый на вôльнôй земли исповѣдовавъ свою рôдну вѣру и заправцювавъ собѣ на кавалокъ хлѣба. Еще одно слôвце до нашихъ Отцѣвъ Духовныхъ. Тримайте ся разомъ, не дѣлѣть ся, боронѣть всѣ разомъ, якъ оденъ мужь нашихъ справъ духовныхъ и народныхъ, а певно не посмѣють вороги вдерати ся въ нашу хату.

Парафiянинъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

12. августа 1896.

(Емiграцiя до Бразилiи. — Депутацiя Русиновъ до цѣсаря. — Депутацiя Русиновъ до папы римского. — Уступлене памѣстника Галичины. — Мiтинги хлопски).

(Конець).

Оттакъ однй пôдлазили скаржити ся, то знову другй „рутенцѣ" выкланювали ся въ Римѣ за именоване кардинала. Депутацiя була 26.. червня у святого отця на авдiенцiи и розмовляла годину вручивши адресу. Чи и мѣдяки якй зъ заморенои голодомъ Галичины вывезли тай хто „представлявъ" въ той „депутацiи" Русь Галицку? — се годѣ розвѣдати. Чи для народу руского зъ кардинала великiй хосенъ? — Мы дуже сумнѣваемо ся. Але для церкви рускои вже теперь е клопôтъ, бо отъ „Дѣло" мае велику турбацiю, що на мiтинґу католикôвъ не вôддавали нашому кардиналови такихъ почестей, якъ колись польскому кардиналови пок. Дунаевскому. Отъ то власне и бѣда! Дунаевскiй бувъ въ повстаню, сидѣвъ 8 рокôвъ въ австрiйскихъ криминалахъ, нѣякимъ дурнямъ не выкланювавъ ся, свою рѣчь робивъ и бувъ польскимъ патрiотомъ. Нехай нашъ кардиналъ покаже енерґiю и цивѣльну вôдвагу, то и его будуть мусѣли поважати. А такъ хто трафить ся, то — делiкатно сказавши — выкористуе его доброту, першiй лѣпшiй дурень повертае нимъ на всѣ боки.

Роскажують всѣ, що намѣстникъ Галичины (ґубернаторъ) князь Санґушко хоче подякувати за хлѣбъ, бо не хоче переводити по лайдацки новй выборы до Рады державнои. Коли-бы се мала бути правда, то князь Санґушко бувъ-бы бѣлымъ крукомъ межи польскими шляхтичами. Заразъ можь спôзнати, що вôнъ походить зъ руского роду. Его предки були колись Русинами, але якъ Русины въ цѣлыхъ вѣкахъ неволѣ збѣднѣли, то и Санґушки дали пятамъ знати и повтѣкали до Польщѣ. Новымъ ґубернаторомъ мае стати ґрафъ Станiславъ Бадени, рôдный братъ ґрафа Казимiра, що е головнымъ австрiйскимъ мiнiстромъ. Вдавъ ся оденъ въ другого, якъ не можь лѣпше. Той ґрафъ Станiславъ колись порôзнивъ Русинôвъ межи собою, зробивъ зъ професора Барвѣньского дуже великого чоловѣка, постановивъ его рускимъ полiтикомъ, ще и теперь морочить ему голову всякими обѣцянками. Русинамъ добра не дождати вôдъ него, хочь „Галичанинъ" вже пôдлещуе ся ему. Дурный дурнемъ уродивъ ся и дурнымъ умре! Чи-жь исторiи послѣдныхъ часôвъ не научили ще насъ, що польскй шляхтичѣ не бажають добра Русинамъ, що они заѣлй вороги всего руского? — А „твердый" редакторъ Осипъ Андреевичь Марковъ вже пускае ся на „великого" полiтика, пôдклонюе ся и буде чекати: чи и ему що не капне? Вже то тыми „твердо-русскими убѣжденiями" можна повертати на всѣ боки, якъ швець скôрою!...

Выборы зъ пятои (новои) курiи до вѣденьскои Рады державнои вже пôдготовляють ся и по великихъ мѣстахъ списують всѣхъ тыхъ, що скôнчили 24-тый рôкъ житя. У Львовѣ робôтники-соцiялiсты ставлять кандидатомъ челядника друкарского Гудеца (Полякъ), въ Перемышли кандидата адвокатского д-ра Реґера (Полякъ, але зъ рускими хлопами тримае), въ въ Станиславовѣ редактора д-ра Ивана Франка (провôдника рускихъ радикалôвъ), въ Краковѣ редактора Дашиньского. Окрôмъ того каменяръ Желяшкевичь и столяръ Казакевичь (Поляки зô Львова, Русинамъ прихильнй) стануть яко кандидаты. Можна сподѣвати ся, що зъ того Загального выбору выйде нехай-бы хочь 10 независимыхъ послôвъ. Вже и тй десять насыплять у Вѣдни шляхтичамъ сала за скôру. Выборы будуть въ осени, здае ся пôдъ зиму (Октоберъ, або Новемберъ).

Зъ рухомъ выборчимъ и мiтинґôвъ хлопскихъ все бôльше бувае. Провôдникъ Русинôвъ, послъ Романчукъ здававъ своимъ выборцямъ справоздане 16. липня въ Бôбрцѣ а 17. липня въ Ходоровѣ, на полудне вôдъ Львова. Оба разы було до 200 людей переважно хлопôвъ. На нашихъ попôвъ вже и „Дѣло" нарѣкае, що они не явили ся, хочь всѣ були запрошенй. Коли-бы Романчукъ бувъ радикаломъ, то оденъ зъ другимъ хрестивъ-бы ся немовь вôдъ сатаны и въ той спосôбъ оправдавъ-бы свою непритомнôсть. Але коли Романчукъ величае себе „вѣрнымъ сыномъ руско-католицкои церкви", то хиба нездарнôсть и апатiя, або ще радше трусливôсть и безгранична подлôсть оправдуе наше „Патрiотичне" духовеньство галицке. А розонуе зъ нихъ кождый межи чотырма стѣнами, мало стеля не завалить ся!..

Радикалы скликали були 19. липня хлопскiй мiтинґъ до Журавицѣ коло Перемышля до хаты хлопа Майхера. Не було пôдъ рукою анѣ нѣякои хоробы, анѣ небеспеченьства огню, то старосто черезъ комiсара Мiрского заборонило мiтинґъ „задля аґiтацiи маючои на цѣли пôдбурюване". При тôмъ ще арештовано хлопа Учика, бо не хотѣвъ выходити зъ хаты. На 2. серпня зôбрали ся хлопы-радикалы на мiтинґъ до Торокъ коло Перемышля. Тй зборы були за особистыми запросинами, отже комiсарôвъ тамъ нѣкому не треба було. Той „Mirski" зъявивъ ся и ту. Сконстатувавъ, що не всѣ пôдписанй знають всѣхъ запрошеныхъ тай для того не могуть вôдбути ся тй довѣрочнй зборы. То е просто кажучи надъужите власти, бо въ параґрафахъ такого нема, щобы запрошуючiй знавъ вже особисто передъ тымъ запрошеного. Другiй мiтинґъ, скликаный на 9. августа до Вышатичь, заборонивъ „Mirski" зъ такои самои рацiи. Посолъ до сойму красного, хлопъ Стефанъ Новаковскiй звернувъ увагу Mirsk-ого на те, що то е безъправе. За то казавъ Mirski Новаковского арештовати. Чиста Содома и Гомора! И нема такои силы, котра-бы навчила розуму такого пана Мiрского! Крукъ крукови око не выколе, а тй всѣ жандармы и комiсари знають ся зъ своими старшими, якъ лисй конѣ. Инакше таке певно не выробляли-бы. Але прiйде часъ и на Mirsk-ого, трафить ще и вôнъ на свое, бо вже не такихъ мудрагелѣвъ побѣдила справедливость и людскôсть.

Мазурскй хлопы не перестають орґанiзовати ся, они давно вже випередили рускихъ хлопôвъ. Краковскому хлопскому послови Вуйцѣкови заказало староство шѣсть мiтинґôвъ задля якоись „епидемiи". Вôнъ вôдбувъ всѣ шѣсть яко довѣрочнй нарады. — Мiтинґъ до Гачева коло Бжозова скликавъ бувъ хлопъ Герардъ Стопка на 14. липня, староста графъ Дѣдушицкiй заказавъ вже и безъ поданя причины. До того дôйшла вже самоволя! Ну, але хлопы якъ дотепнй, то и на него знайдуть спосôбъ. — Дня 26. липня бувъ мiтинґъ въ Мельцу. Було 700 мазурôвъ. Промовляли хлопъ-посолъ Кремпа, редакторъ Станiньскiй зô Львова и хлопъ Томашевскiй. — Сей послѣдный противъ польскихъ кьсьонзôвъ, що дуже здирають хлопôвъ. Того самого дня вôдбувавъ посолъ-хлопъ Вуйцѣкъ мiтинґъ въ Зельонцѣ коло Кракова, а посолъ хлопъ Янъ Поточекъ въ Грибовѣ.

Й.

Що чувати въ свѣтѣ?

Славный зъ морду на Крожахъ ґубернаторъ Клiнберґъ зôставъ перенесеный на ґубернатора до Вятки.

Цѣсарѣ россiйскiй, нѣмецкiй и австрiйскiй зъѣзджають ся на забаву и пишуть газеты, що они мають змилосердити ся (звычайно великй паны) надъ бѣдными повстанцями на Кретѣ. Але здае ся намъ, що имъ милѣйшiй султанъ зъ цѣлымъ своимъ гаремомъ, якъ тысячѣ бѣдныхъ людей.

— Кобы провѣвъ хто до скруту — сказавъ Василь Андреичь.

— Що-жь, се можна — озвавъ ся старшiй сынъ. — Петро запряже та й проведе до скруту.

— Такъ запрягай, брате. А вже я подякую.

— И чого ты юдишь? — сказала добряча старушка. — Мы радй душею.

— Петро, йди запряжи кобылу — промовивъ старшый сынъ.

— Се можна, — сказавъ Петро усьмѣхаючись и заразъ-же зôрвавши зъ гвоздя шапку, побѣгъ запрягати. Андреичь пôдъѣхавъ до вôкна. Старикъ жалувавъ ся сусѣдови-старостѣ на третього сына, котрый не приславъ ему нѣчого на празникъ, а жѣнцѣ приславъ французскiй платокъ.

— Вôдбиваесь народъ молодый вôдъ рукъ — мовивъ старикъ.

— Ще й якъ вôдбиваесь, — сказавъ староста — злагоды нема. Болѣсно розумнй стали. Отъ Демочкинъ, такъ батькови руку зломавъ. Всьо зъ великого розуму, видко.

Микита вслухувавъ ся, вдивлявъ ся въ лиця и очевидно, бажавъ такожь прiймати участь въ бесѣдѣ, але бувъ цѣлый занятый чаемъ и тôлько одобряючо кивавъ головою. Вôнъ выпивавъ чарку за чаркою, и ему становилось все теплѣйше и теплѣйше, и милѣйше и милѣйше. Розмова продовжала ся довго все про одно и те саме, про шкоду подѣлôвъ, и розмова, очевидно була не пуста, а дѣло йшло про подѣлъ въ сѣмъ домѣ, про подѣлъ, котрого домагавъ ся другiй сынъ, що ту таки сидѣвъ и уперто мовчавъ. Очевидно се було болюче мѣсце, и пытане се займало всѣхъ домашныхъ, але вони за-для приличности при чужихъ не розбирали своеи домашнои справы. Та, вкôнци, старикъ не выдержавъ и зъ сльозами въ голосѣ заговоривъ о тôмъ, що дѣлитись вôнъ не дасть, поки живый, що у нього слава Богу, дôмъ, а роздѣляти — всѣ по свѣту пôдуть.

— Ось, якъ Матвѣевй, — сказавъ староста. — Бувъ дôмъ справжнiй, а роздѣлили, нѣ у кого нѣчого нема.

— Такъ то и ты хочешь, — звернувъ ся старикъ до сына.

Сынъ нѣчого не вôдповѣдавъ, и наступила прикра мовчанка. Мовчанку сю перервавъ Петро; вôнъ заложивъ уже коня и вернувъ ся кôлька хвилинъ передъ тымъ до комнаты, усьмѣхаючись цѣлый часъ.

— Такъ то у Пульзона е байка — сказавъ вôнъ. — Давъ батько сынамъ вѣнокъ зломити. Вôдразу не зломили, а по прутику легко. Такъ и се промовивъ вôнъ, смѣючись на цѣлый ротъ. — Готовый — додавъ вôнъ.

— А, готовый, такъ поѣдемо, — сказавъ Василь Андреичь. — А що до подѣлу, ты дѣду, не пôддавай ся. Ты наживавъ — ты и господарь. До суду подай. Вôнъ ладу наустить.

— Такъ кирпнить, такъ кирпнить, — плаксивымъ голосомъ говоривъ все свое старикъ, — що нема зъ нимъ ладу. Справдѣ, осточортѣвъ уже.

Мѣжь тымъ Микита, допивши пяту чарку чаю все таки не перевернувъ ей, а положивъ бокомъ, надѣючись, що ему налють ще шесту. Але воды и самовару вже не було, и господыня не наливала вже бôльше, та й Василь Андреичь почавъ одягатись. Нѣчого було робити. Микита такожь вставъ, положивъ пазадъ у цукорницю свôй зъ усѣхъ бокôвъ обкусаный кусникъ цукру, обтеръ полою мокре вôдъ поту лице и пôшовъ одягати кафтанъ.

Одягнувшись, вôнъ важко зôтхнувъ и, подякувавши господарямъ и простившись зъ ними, выйшовъ зъ теплои ясной комнаты въ темнй, холоднй сѣни, що гудѣли вôдъ бушуючого у нихъ вѣтру и були засыпанй черезъ щѣлины дверей снѣгомъ, а зôдси на темне подвôре.

Петро въ кожусѣ стоявъ зô своимъ конемъ по серединѣ подвôря и говоривъ, смѣючись, вѣрши зъ Пульзона. Вôнъ говоривъ: „Буря й тьма небо вкрыла, вѣхоръ снѣгомъ замѣта, и мовь звѣръ вона завила, якъ дитя вона рыда". Микита потакуючо похитувавъ головою и ладивъ вѣжки.

Старикъ проводжаючи Василя Андреича, вынѣсъ свѣтильницю у сѣни и хотѣвъ посвѣтити ему, але свѣтильницю заразъ-же задуло. И на подвôрю навѣть пôзнати було, що метѣль розôграла ся ще дужше.

„Ну, отъ разъ погода!" подумавъ Василь Андреичь: „пожаль ся, и не доѣдешь, та годѣ, орудки! Тай зôбравъ ся вже, и кôнь господарскiй запряжений. Дасть Богъ, доѣдемо". Господарь-старикъ такожь мѣркувавъ, що не терба ѣхати; такъ и вôнъ уже вмовлявъ остатись, та его не послухали. „Може я вôдъ старости такiй слабодухъ, а вони доѣдуть", думавъ вôнъ. — „Впрочѣмъ и спати ляжемо вчасъ. Безъ клопоту".

Петро бачивъ, що ѣхати небеспечно, и ему було страшно, але вôнъ нѣ за що не показавъ бы того и додавъ собѣ вôдваги, удаючи, що вôнъ нѣ крыхты не боѣть ся, и вѣршики про се, якъ „вѣхоръ снѣгомъ замѣтае", крѣпили его тымъ, що цѣлкомъ[?] го высказували то, що дѣяло ся на дворѣ. А Микитѣ зовсѣмъ не хотѣлось ѣхати, але вôнъ уже давно привыкъ не мати своеи волѣ и служити другимъ. Такъ, що нѣхто не удержавъ вôдъѣжджаючихъ.

V.

Василь Андреичь пôдôйшовъ до саней, зъ трудомъ розбираючи въ темнотѣ, де вôнъ, — влѣзъ у нихъ и взявъ вѣжки.

— Ѣдь передомъ! — крикнувъ вôнъ. Петро, стоячи на вколѣшкахъ на широкихъ низькихъ саняхъ, пустивъ свого коня. Лисый ржавъ вже давно и, чуючи передъ собою кобылу, рвавъ ся за нею, и вони выѣхали на улицю. Знову поѣхали слободою и тою самою дорогою, мимо того самого двора зъ розвѣшенымъ заморзлымъ бѣлемъ, котрого теперь уже не видко було; по-при ту саму шопу, котра уже була занесена майже до кришѣ и зъ котрои сыпавъ ся безконечный снѣгъ; по-при ту саму мрачно шумячу, свистячу и гнучу ся лозину, — и знову въѣхали въ отсе снѣжне, зверху и здолу бушуюче море. Вѣтеръ бувъ такъ крѣпкiй, що коли вôнъ дувъ у бôкъ и подорожнй гнали противъ него, то вôнъ перехилявъ на бôкъ санки и збивавъ коня въ сторону. Петро ѣхавъ широкимъ чваломъ своеи доброи кобылы на передѣ и бодро покликувавъ. Лисый рвавъ ся за нею.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Дня 27. липня вôдбувъ ся въ Лондонѣ четвертый зъ ряду конґресъ социялістôвъ; послѣдный вôдбувъ ся въ Цюриху передъ трома роками. На порядку дневнôвъ були розбиранѝ слѣдуючѝ квестіи:

1) Квестія рôльна.
2) Акція політична.
3) Акція економічна.
4) Война.
5) Выховане и розвôй фізичный.
6) Организація.

— Правительство бразилійске заборонило цѣлковито еміґрацію галицкихъ селянъ и рѣшило заборонити вступъ на бразилійску землю навѣть тымъ, котрѝ переселяють ся на власнѝ кошта, бо галицкѝ еміґранты хотять всѣ осѣсти въ Паранѣ, а нѣгде инде. Може вже конець еміґраціи, дежь-тамъ? Поѣдуть нашѝ люде, хоть-бы на Камчатку.

— Въ Mt. Carmel, Pa. дѣють ся страшнѝ злодѣйства и рабунки. Въ бѣлый день нападають бомы и рабують. Кôлька домôвъ ночами обôкрали. Годѣ за мѣсто выйти безъ револьверу.

— ОО. Ал. Дзубай, Дамяновичь и другѝ вже склпкали друкованою вôдозвою зборы священникôвъ, однакъ годѣ знати въ якôмъ мѣстѣ и въ котрôмъ дни, бо на вôдозвѣ нема того написано.

— Руска громада въ Шенандоа куппла дôмъ положеный въ безпосереднôмъ сусѣдствѣ церкви.

— Въ Галичинѣ въ селѣ Вышатичахъ арештовано селянского посла Новаковского, котрый приѣхавъ бувъ на довѣрочный зборъ для нарады надъ справами громады и повѣту. Комісарь староста п. Мірскій такъ собѣ не сподобавъ посла Новаковского, а властиво его енерґічнои роботы въ повѣтѣ, що поважився зовсѣмъ безъ пôдставы его арештовати. — Отъ и таке дѣє ся вже нинѣ въ Галичинѣ. Пôдчасъ будучихъ выборôвъ послôвъ зъ пятои куріи мають зарядити для Галичины вымковый станъ — значить застановлять на часъ выборôвъ обовязуючѝ законы основнѝ: дотыкаючѝ свободы зборôвъ и свободы друку. Чижь и се може бути правда?

— Дня 27. августа приѣхавъ россійскій царь зъ жѣнкою до Вѣдня. На двôрци повитали ихъ цѣсарь австрійскій Францъ Йосифъ, цѣсарева и множество рôжныхъ князѣвъ чи архикнязѣвъ и рôжного сорта панôвъ, якъ они тамъ называють ся. Цѣкавѝ нѣмцѣ, якъ гайворонє обсѣли дворець и кричали „vivat“.

— Li Hung Chang, хиньскій Бісмаркъ, волочить ся теперь по Америцѣ, перебуде ту тыждень и поѣде черезъ Канаду на тихій океанъ до своеи любои хиньскои вôтчины.

— Царь россійскій хоче вôдвѣдати старого Бісмарка. Розумѣє ся старый швабъ втѣшить ся дуже, бо любить, якъ французы сердять ся.

— Найбôльшій и найзавзятѣйшій антисемітъ Hilton въ Ню Йорку, цѣлковито збанкрутовавъ — зъ чого жиды дуже радѝ.

— Найтяжша пара женихôвъ. Недавно бравъ слюбъ полісменъ John Quinn, котрый важивъ 245 ф., а его жена 201 фунтôвъ.

— Французка газета „Figaro“ взывае своихъ земляковъ, щобъ зложили ся на дорогоцѣнну колиску для дитины россійского царя, котра мае доперва колись народити ся.

Зъ Вількесберского процесу:

Лоеръ до свѣдка родомъ зъ Галичины, зъ села Грабъ. Яка твоя вѣра?

Свѣдокъ: Руско-православна.

Лоеръ: Хто есть головою твои церкви?

Свѣдокъ: Исусъ Христосъ.

Лоеръ: Чи надъ священикомъ есть Йсусъ Христосъ?

Свѣдокъ: Нѣ, епископъ зъ Санъ-Франциско.

Лоеръ: То надъ епископомъ Исусъ Христосъ.

Свѣдокъ: Нѣ, св. Синодъ.

Лоеръ: То певно надъ Синодомъ И. Христосъ.

Свѣдокъ: Нѣ, царь россійскій.

Лоеръ: То певно вже надъ царемъ Исусъ Христосъ.

Свѣдокъ: Нѣ — та прецѣ кождый знае, що надъ царомъ есть римскій отець, а надъ нимъ то вже самъ Исусъ Христосъ.

Посмертнѝ вѣсти.

Михаилъ Зрилякъ зъ Шенандоа, Па., зôставъ забитый 26. августа въ майнахъ. Небôщикъ походивъ зъ Угорскои Руси, полишивъ тамъ жену и четверо малыхъ дѣтей.

Вѣчная ему память!

Справы робôтничѝ

— Shamokin, Pa. Робота ничо не поправила ся, робить ся якъ передъ тымъ по 5 дней по три кводры. Народу есть ту дуже много безъ роботы.

— Hazlebroock, Pa. Робота иде ту дуже слабо, працюють лишень по три дни въ тыждни. Розповѣдають ту, що якъ перейде демократичный кандидатъ на президента, при листопадовыхъ выборахъ, то и робота заразъ поправить ся.

— Sharpsburg, Pa. Фабрики желѣзничѝ „Spomg Chalfomt and Co.“, котрѝ були передъ трема тыжнями замкненѝ, задля направъ машинъ, зачали минувшого тыждня на ново робити.

— Braddock, Pa. Компанія „Carnegie Steel Co.“ дôстала замовлене на 690 тонъ будôвляного желѣзного матеріялу, на будову пôдземнои дороги въ Boston.

— Mt. Carmel, Pa. Робота иде ту слабо, та и нема надѣи, щобы ся повернули старѝ добрѝ часы. — Въ Pennsylvania Coal Co. працюють по три дни по 10 годинъ, а въ Reading Coal Co. по пять дней по три кводры.

— Laughlin Station, Pa. Новѝ коксовѝ печи, котрѝ побудовали Jones and Laughlin, показали ся дуже добрыми, а выпаляный въ нихъ коксъ, есть такъ добрый, якъ и конеллсвільскій. Печи суть такъ побудованѝ, що плинна маса выходяча зъ нихъ, употребляє ся, яко паливо.

— Passaic, N. J. Робота иде ту плянно, фабрики працюють лишь по три, а найбôльше чотыри дни на тыждень, а декотрѝ цѣлковито вôдъ довшого часу не роблять. Народу безъ роботы дуже много.

— Jeaneta, Pa. Великѝ фабрики шкла „H. Sellers McKeca“ розпочали минувшого понедѣлка на ново роботу.

— Pittsburg, Pa. Фабрики „Shoen Pressed Steel Co.“ и „A. Byers and Co.“ роспочали роботу повною силою цѣлый часъ. Есть надѣя, що робота потреває такъ довшій часъ. Желѣзнѝ фабрики Jones and Laughlin зôстали замкненѝ на оденъ тыждень.

ДЕ-ЩО ЦѢКАВОГО.

— Латинскій писатель Горацъ писавъ вже въ 16 роцѣ житя.

— Мѣсто Філадельфія займае 129½ акра землѣ.

— Болгарскій князь Фердинандъ говорить, що вôнъ не Нѣмець, але Славянинъ.

— Папа Левъ XIII. мае ще жити 2 роки. Такъ выпророкувавъ французка-нинъ Марци.

— Малярь Альма Тадема въ 17. роцѣ житя малювавъ найкраснѝ образы.

— Англійска королева спить найдовше зô всѣхъ пануючихъ, бо 10. годинъ.

— Довжники, що зъ Вами?

— Европа мае 557,379,000 мешканцѣвъ, а Америка 121,713,000. Хто бôльшій?

— Въ Віленахъ, въ Нѣмеччинѣ народило ся дитя, котре важило 15 кільограмôвъ.

— Въ Хинахъ знову породила одна мати семеро дѣтей, а кожде зъ нихъ важило ледви оденъ фунтъ.

— Заплатѣть за „Свободу!“

— О. Товть зъ „Зеленои горы“ каже, що вôнъ Русинъ. Чи може бути що безчельнѣйшого?

— На цѣлôмъ свѣтѣ умирае на минуту 67 людей, на годину 4020, а за оденъ день умре 98.840 людей.

— Въ Birima, Канзасъ, умерла неґерка въ 104 роцѣ житя.

— Дня 29. марта 1896 р. мѣсто Льондонъ числило 4,411,271 душь. Есть найбôльшимъ мѣстомъ на свѣтѣ.

— Въ Небрасцѣ зародила сего року кукурудза такъ обильно, якъ ще николи.

— Грошѣ за „Свободу“, грошѣ!

ВСЯЧИНА.

Въ штейтѣ Ontario въ Канадѣ инспекторомъ вязницъ зôстала панѣ J. Harvie, призидентка Young Woman's Christian Guild въ Toronto.

РЕДАКТОРЪ № 25.041.

Въ вязницѣ штейту Ohio, выдають вязнѣ свою власну газету пôдъ заголовкомъ: „Ohio Penitentiary New“. — Редакторомъ есть вязень, записаный въ книгахъ вязницѣ яко нумеръ 25.041. Дневникъ той выходить вже вôдъ трехъ лѣтъ, перебувъ вже черезъ се свой часъ пробный, такъ небеспечный для кождои новозаложенои газеты. Дневникъ той выдаваный есть бôльше въ тонѣ гумористичнôмъ, хотяй всѣ всиôвробôтники сеи газеты сидять въ вязницѣ. Въ кождôмъ числѣ знаходить ся одна колюмна, посвящена лишень дотепамъ, уробленымъ однымъ вспôвредакторомъ. Знаходить ся однакъ богато артыкулôвъ поважныхъ, трактуючихъ о историчныхъ або наукowыхъ предметахъ. Письмо се помѣщае житеписи „славныхъ вязнѣвъ“, ставляючи ихъ своимъ читателямъ, яко взôръ до наслѣдованя. Головно однакъ лишень житє и справы вязничѝ бувають обговорюванѝ. Чистый доходъ зъ пренумераты газеты вплывае до вспôльнои касы вязнѣвъ. — Въ Америцѣ, якъ и всюда, цвите поезія межь вязнями. Редакторъ скаржить ся неразъ на велику присылку поетичныхъ творôвъ. Новинки вязничнѝ становлять вôддѣлъ дуже важный и найбôльше интересуючій вязнѣвъ. Въ однôмъ зъ чиселъ подае редакція, що въ вязницѣ въ Ohio перебувало на той часъ 2213 вязнѣвъ. Накладъ „Ohio Panitentiary News“, розходить ся въ 2500 екземплярохъ. — Въ Спол. Державахъ Амер. есть понадъ 30 писемъ выдаваныхъ и редаґованыхъ исключно вязнями. Письма тѝ бувають взаимно даванѝ въ замѣнъ. Кожде зъ нихъ выдаване есть въ своимъ власти вôмъ, вôдповѣднымъ обставинамъ духу. — Дневникъ вязничный въ Ioliet въ Illinois, стоить интелектуально найвызше. Властямъ вязничимъ прислугуе натурально право цензуры, зъ котрои они рѣдко коли роблять ужитокъ.

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ“ ВЪ МѢС. АВГУСТѢ:

Shamokin, Pa.	
Войтовичь Грицъ	$1.00
Тесля Василь	0.75
Лешко Илярій	0.75
Пастырчакъ Стефанъ	0.50
Сальонъ Петро	1.00
Полнякъ Теодоръ	1.00
Вретякъ Лука	1.00
Карпакъ Дмитро	1.00
Цапѣскій Петро	0 50
Mt. Carmel, Pa.	
Мурдза Онуфрій	1.00
Хрущь Йосифъ	1.00
Jersey City, N. J.	
[illegible]ичôвъ Кость	1.00
Ваврипъ Семанъ	1. 0
Курила Кузьма	0.50
Allegheny, Pa.	
Свящ. Нездѣльницкій Іоаннъ	2.00
Sandy Run, Pa.	
Гелепъ Данько	1.00
Paterson, Pa.	
Решетаръ Иванъ	1.00
Audenrid, Pa.	
Кондратый Иванъ	1.00
McAdoo, Pa.	
Баволякъ Данило	1.00
Shenandoah, Pa.	
Савулякъ Григ.	1.00
Jeanesville, Pa.	
Гомикъ Мих.	1.00
New York, City.	
Brentano's	1.50

— Андрей Чичило, дякъ зô школы митрополітальнои львôвскои, може обняти посаду дяка и управителя хору. Може выказати ся свѣдоцтвами, що спѣвъ и ритуалъ знаменито знае.

Адресъ: Andrej Cicilo 707 Manoo Str. S.S. Pittsburg, Pa

КАЗКА
о мудрого Петра и дурного Ивана.

Живъ собѣ въ одномъ селѣ богатый газда Петро. Было въ него всего подостатькомъ, мавъ велику нову хату, широке обôйсте, богатѣ рôлѣ, сѣножатей и лѣсôвъ. А що добре господаровавъ та до кождого вмѣвъ ся подобрати, вôдъ кого хотѣвъ щось зискати, то всѣ въ селѣ и въ околици звали его мудрымъ Петромъ.

Мудрый Петро бувъ великимъ богатиремъ, а бѣдні сусѣды на передновку жичили въ него грошей. Въ кого лишь бувъ певный вôддячи тому радо жичивъ, за що бравъ въ заставъ, худобу, або поле, а коли на часъ не дôставъ сплаты, такъ все пропадало. Въ сей способъ ишла бѣдныхъ селянъ худоба до стаенъ мудрого Петра, ихъ жнива до его шпихлѣрôвъ, а все ихъ майно до его мошонки. Такъ богатѣвъ вôнъ що-разъ то больше, а его ланы тягнули ся гень-гень за селомъ, що конця имъ не було видко и бувъ вежѣ церковнои, а его довжники передъ тымъ вôльный селяне, служили теперь простыми наймитами въ его дворѣ.

Но въ саму середину тыхъ широкихъ ланôвъ Петра, врѣзавъ ся маленькій загôнець дурного Ивана. Сей бувъ вже старымъ чоловѣкомъ, що самотно мешкавъ въ старôй на пôвъ розваленôй хатѣ, и немавъ больше нѣчого, крôмъ неи, сего маленького загону и сухореброи коровы. Хата вже ся валила, дахъ подавъ ся на бôкъ, вѣтеръ весело протискавъ ся шпарами въ стѣнахъ, та выскакувавъ свистячи собѣ на снôпкахъ, що высоко пôднялись надъ кришою творячи въ ней множество дѣръ. На его малôй нивцѣ було такъ богато каменя, наче въ ложиску гôрского потока, а зъ посередь збôжа красувалось множество всякого хабазя и кропивы. Корова знову була така суха, що можь було почислити въ неи не тôлько всѣ ребра, але и кости, а доѣтись давно вже не доѣлась, бо ѣсти не мала що. Люди идучи по при его хату говорили собѣ жартуючи: „що треба ити дуже потихоньки, щобы ся не завалила“, знову бачучи ниву казали: „най-бы отту прійшли паны зъ выдѣлу повѣтового, то-бы научились якъ дороги ся шутрує“, дивлячись на корову кепкували собѣ зъ неи: „що если-бы тôлько зъѣла стебелъ, кôлько мае реберъ то зъ певностію, потовстѣла-бы“.

Але нашъ Иванъ не зважавъ на тѣ насмѣшки. Зносивъ тихо свôй недостатокъ, та клепавъ свою щербату долю, рѣдко коли выглядаючи по-за межу своеи загороды. Для того, що бувъ такимъ бѣднымъ, що нѣкому не жаловавъ ся, то всѣ прозвали его дурнымъ Иваномъ.

Гнѣвало се дуже мудрого Петра, що дурный Иванъ не приходить жичити въ него грошей. Се его дуже болѣло, що помежи его урожайными нивами и зелеными левадами стояла та, на пôвъ розвалена жебрача хата. Якъ радо, пожичивъ-бы дурному Иванови хочь зъ сотку, щобы потому все забрати. Але дурный Иванъ, радше голодувавъ, а не жичивъ. Анѣ також не хотѣвъ продати. Дуже часто идучи тамтуда мудрый Петро пытавъ дурного Ивана: „Що? зле иде тобѣ господарка?“ а дурный Иванъ бурмотѣвъ: „Ну та зле“. „Чого мучишь себе, тажь се не поможе нѣчого“, казавъ мудрый Петро. „Та нѣчо не поможе“, бурмотѣвъ дурный Иванъ. „Ну то продай менѣ кусникъ поля та скôнчи бѣдувати“. Тогды дививъ ся сумнымъ взоромъ Иванъ и вôдповѣдавъ: „нѣ, я сеи нивки не могу продати“.

А мудрый Петро пѣнивъ ся зô злости, що не може выкинути такого харлака.

(Дальше буде).